

Redogörelse för verksamheten inom Parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM) och den svenska PA-UfM-delegationens arbete under 2014

Redogörelsens huvudsakliga innehåll

I redogörelsen redovisas verksamheten inom Parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM) och den svenska PA-UfM-delegationens arbete under 2014.

Stockholm den 18 februari 2015

På riksdagsstyrelsens vägnar

Urban Ahlin

Kathrin Flossing

I beslutet har deltagit:

Urban Ahlin (ordförande), Håkan Bergman (S), Jessica Polfjärd (M), Berit Högman (S), Hans Wallmark (M), Leif Jakobsson (S), Per Ramhorn (SD), Cecilia Magnusson (M), Eva Sonidsson (S), Anders W Jonsson (C) och Maria Ferm (MP)

Bakgrund

Ordförandena för PA-UfM-delegationen respektive IPU-delegationen framförde i en skrivelse till riksdagsstyrelsen den 8 april 2011 (dnr 049-2548-2010/11) önskemål om att den årliga redogörelsen för delegationernas verksamhet ska lämnas till kammaren i stället för som tidigare till riksdagsstyrelsen, i syfte att ytterligare synliggöra verksamheten. I utredningen om riksdagens internationella verksamhet (RivUt, 2010/11:URF1) framförs att det är angeläget att det internationella engagemanget i högre grad integreras med riksdagens övriga verksamhet. En debatt i kammaren ger ledamöterna möjlighet att sprida kunskap och information mellan ledamöterna och till allmänheten. Riksdagsstyrelsen beslutade 2012, 2013 och 2014 att överlämna redogörelserna för 2011, 2012 och 2013 års verksamhet i delegationerna till riksdagen. Ärendena bereddes av utrikesutskottet och kammardebatt hölls. I översynen av riksdagsordningen (2012/13:URF3) som gjordes av en kommitté under ledning av talmannen, föreslås att denna försöksverksamhet ska fortsätta eftersom den kan ge underlag för fortsatta överväganden. Riksdagsstyrelsen har i framställningen Översyn av riksdagsordningen (2013/14:RS3) förklarat sig dela kommitténs uppfattning.

Riksdagsstyrelsen har mot denna bakgrund beslutat att överlämna redogörelsen för verksamheten för 2014 från riksdagens delegation till den Parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM) till riksdagen.

Sammanfattning

Arbetet i den Parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM) har under året fortlöpt med en något lägre intensitet, till följd av valet till Europaparlamentet. I fokus för verksamheten har inte minst stått konflikten i Syrien och migrationsfrågor. Med alla de utmaningar som den södra Medelhavsregionen står inför finns ett stort behov av ett effektivt forum för dialog med EU. Det är därför positivt att man gör ansträngningar för att komma till rätta med organisationens administrativa tillkortakommanden. Den svenska PA-UfM-delegationens verksamhet har också varit något mindre omfattande än tidigare år till följd av det svenska riksdagsvalet. Den avgående PA-UfM-delegationens uppmaning till den tillträdande delegationen har varit att söka eftersträva en ökad proaktivitet för organisationen.

Stockholm januari 2015

Olle Thorell (S)

Ordförande

Helena Lundstedt

Delegationssekreterare

Innehållsförteckning

Redogörelsens huvudsakliga innehåll	1
Bakgrund	2
Sammanfattning	3
Innehållsförteckning	4
1 PA-UfM och dess organisation	5
2 Verksamheten 2014.....	6
2.1 Utskottsarbetet	6
2.2 Församlingssessionen	7
2.4 Resor, seminarier och möten	7
3 Framåtblickande.....	8
4 Den svenska delegationen.....	9

Redogörelse för verksamheten inom Parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM) och den svenska delegationens arbete under 2014

1 PA-UfM och dess organisation

Barcelonaprocessen eller Euromedsamarbetet (Euro-Mediterranean Partnership, EMP) är ett samarbete mellan EU och ett antal länder i Mellanöstern och Nordafrika som gränsar till Medelhavet. Processen vilar på den s.k. Barcelonadeklarationen med de fyra huvudinriktningarna politik, ekonomi, kultur och migration. I december 2003 beslöt man att upprätta en rådgivande parlamentarisk församling för Euromedsamarbetet, vilken kom att kallas Euro-Mediterranean Parliamentary Assembly (EMPA). Barcelonaprocessen fick 2008 en fortsättning i Unionen för Medelhavet (Union for the Mediterranean, UfM) och dess parlamentariska församling övergick till att heta Parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (Parliamentary Assembly of the Union for the Mediterranean, PA-UfM).

PA-UfM var ursprungligen en mötesplats för parlamentariker från de dåvarande EU-länderna och de s.k. partnerländerna Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Marocko, Palestinska myndigheten, Syrien, Tunisien och Turkiet. Numera ingår även Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Mauritien, Monaco, Montenegro och Libyen i samarbetet. Församlingen består av 280 ledamöter, och platserna har fördelats mellan de olika nationella parlamenten inom respektive utanför EU samt Europaparlamentet. Målet är att skapa ett område runt Medelhavet med fred och stabilitet, delat välstånd och förstärkt samarbete i sociala och kulturella frågor. Till dags dato är det ett av mycket få forum för möten mellan Israel och delar av arabvärlden.

PA-UfM:s arbete bedrivs i fem permanenta fackutskott – utskottet för politik, säkerhet och mänskliga rättigheter (politiska utskottet), utskottet för ekonomiska, finansiella och sociala frågor och utbildning (ekonomiska utskottet), utskottet för energi, miljö och vatten (miljöutskottet), utskottet för förbättrad livskvalitet, utbyte mellan civilsamhällen och kultur (kulturutskottet) samt utskottet för kvinnors rättigheter (kvinnoutskottet). Varje utskott leds av en parlamentariker från något av medlemsländerna alternativt från Europaparlamentet. Vid sidan av utskotten finns en arbetsgrupp med uppgift att se över organisationens arbetsordning.

Utskotten möts som mest fyra gånger per år för att behandla relevanta teman och enas om utkast till rekommendationer inom sina respektive sakområden. Eventuella beslut fattas huvudsakligen med konsensus. Rekommendationerna antas därefter vid församlingssessionen, varefter de vidarebefordras

till regeringssidan av samarbetet (UfM) som förslag på åtgärder. Församlings-sessionen är organisationens högsta beslutande organ och sammanträder en gång per år.

Ordförandeskapet för PA-UfM i sin helhet roterar på årsbasis, och i februari 2014 övergick det från Jordaniens parlament till Portugals parlament. Den s.k. byrån är ansvarig för att koordinera organisationens arbete och företräda den i relationerna med andra institutioner. För perioden 2012–2016 utgörs byrån av talmannen i Europaparlamentet samt talmännen i Jordanien, Marocko respektive Portugal. Ibland sammanträder byrån i utvidgat format, varvid även de olika utskottens respektive ordförande deltar.

Ett litet sekretariat för PA-UfM har etablerats i Europaparlamentets lokaler i Bryssel. Det leds av en portugisisk generalsekreterare och består i övrigt av två tjänstemän från Europaparlamentet (samtliga sekonderade), eftersom de övriga medlemmarna av byrån underlåtit att sekondera personal i strid mot vad som tidigare förutsetts. Därutöver stöds ordförandelandet av en sekretariatsfunktion i det egna parlamentet.

Det ökade antalet medlemsländer i kombination med det oförändrade antalet platser i den parlamentariska församlingen har lett till en stadgeändring. Denna stipulerar att EU:s medlemsstater kan delta i tre av fem fackutskott. Från den svenska delegationens sida har man uttryckt ett önskemål om att primärt få delta i politiska-, ekonomiska- respektive kvinnoutskottet. Inget nytt bidrag (100 000 SEK) till organisationens mötesbudget har behövt betalas under verksamhetsåret eftersom föregående års budget inte hunnit utnyttjas.

2 Verksamheten 2014

2.1 Utskottsarbetet

Aktivitetsnivån i PA-UfM med avseende på antalet utskottsmöten har under verksamhetsåret varit lägre än under föregående år till följd av valet till Europaparlamentet. Det politiska utskottet höll två möten under 2014. Bland de frågor som återfunnits på utskottets dagordning kan noteras migrationen från Nordafrika till Europa. Vidare har situationen i Tunisien respektive Syrien berörts, liksom konflikten i Gaza. Till de mer övergripande ämnena hör korrupsionsbekämpning och återvinning av tillgångar post-2011, samt parlamentets roll i att föra fram och värna de mänskliga rättigheterna. När det gäller det senare har den svenska delegationen bidragit med information om det arbete som görs av riksdagens MR-grupp.

Även det ekonomiska utskottet hade två möten under 2014. Frågan om mikrofinansiering och dess roll för små- och medelstora företag i Medelhavsregionen har diskuterats. Därutöver har skydd för investeringar i regionen berörts, liksom ett samarbete mellan PA-UfMs medlemsländer om turism och de ekonomiska aspekterna av migration. Från den svenska delegationens sida har bl. a. föreslagits att man i det ekonomiska utskottet framöver tittar närmare på vilka lärdomar som kan dras av de baltiska staternas erfarenhet av övergång från plan- till marknadsekonomier.

Miljöutskottet har under verksamhetsåret hållit tre möten där man bl. a. diskuterat miljöeffektivitet och förnybara energikällor. Vidare har exempelvis frågor om hur man kan lindra effekten av klimatförändringar liksom skyddet för den marina miljön runt Medelhavet berörts.

Under kulturutskottets båda möten har man diskuterat medias roll i en demokratiseringsprocess, liksom vad som kan göras för att förbättra det kulturella utbytet mellan Medelhavets båda kuster. Andra frågor som har berörts är bl. a. integration och fri rörlighet för studenter och forskare. Som förslag på framtida teman har från den svenska delegationens sida föreslagits att man behandlar frågan om frihet på internet liksom rätten till utbildning som ett medel för att uppnå demokrati.

Kvinnoutskottet har vid sina båda möten fokuserat på kvinnors situation i väpnade konflikter i allmänhet och i flyktinglägren i Syrien i synnerhet. Vidare har också frågan om skapandet av arbetstillfällen för kvinnor diskuterats, liksom förekomsten av könsstereotyper i media.

2.2 Församlingssessionen

PA-UfM:s tionde församlingssession ägde rum vid Döda Havet den 8–9 januari under jordanskt ordförandeskap. Sessionen följde ett traditionellt upplägg med utskottsmöten under den första dagen, när framlagda rekommendationer och tilläggsförslag diskuterades, och själva församlingssessionen hölls under påföljande dag.

Politiska utskottet hade framför allt att ta ställning till rekommendationer om korruptionsbekämpning och metoder för att underlätta återkrav på tillgångar som förts ut av de tidigare härskarna i bl.a. Egypten, Tunisien och Libyen. I ekonomiska utskottet presenterades en rekommendation om finansieringen av små och medelstora företag respektive mikrofinansiering i Medelhavsregionen. Därutöver återkom man till förslaget om inrättandet av en särskild Medelhavsbank. Sverige fick stöd för sin negativa hållning i frågan av Finland och Luxemburg. I utskottet för energi och miljö hade man utarbetat rekommendationer om energieffektivitet, förnybara energikällor och initiativ avseende vattenförsörjning. I kulturutskottet lade man fram en rekommendation om media och kultur, medan man i utskottet för kvinnors rättigheter behandlade rekommendationer om skapandet av arbetstillfällen för kvinnor i Euromedregionen respektive situationen för kvinnliga flyktingar från Syrien.

I generaldebatten diskuterades konflikten i Syrien och den humanitära kris som följt i dess spår samt fredsprocessen i Mellanöstern, varefter utskottens rekommendationer antogs enhälligt. Församlingssessionen avslutades med att det roterande ordförandeskapet överlämnades till Portugals parlament.

2.4 Resor, seminarier och möten

Beroende på höstens riksdagsval drog PA-UfM-delegationens ledamöter ned något på ambitionsnivån vad gäller såväl deltagandet i den parlamentariska

församlingens verksamhet, som aktiviteter vilka genomförs på delegationens eget initiativ.

Inte desto mindre hade de svenska ledamöterna i samband med församlingssessionen en rad bilaterala möten i Amman i syfte att bilda sig en uppfattning om händelseutvecklingen i Jordanien samt det krigshärjade grannlandet Syrien. Intresset för utvecklingen i Tunisien har varit fortsatt stort och inneburit möten med såväl Tunisien:s sändebud i Sverige, Fatma Omrani Chargui, som med Sveriges ambassadör i Tunisien, Jan Thesleff. Vidare har man liksom tidigare deltagit i bilaterala besök till riksdagen från MENA-regionen, däribland den israeliske talmannen Yuli-Yoel Edelsteins besök. Vidare har kontakten med Svenska institutet i Alexandria upprätthållits och gemensamma projektförslag diskuterats. Ett välbesökt seminarium om islamiska organisationer med ämnesrådet Jan Henningsson som föredragshållare arrangerades tillsammans med riksdagens utrikespolitiska klubb.

En kammardebatt med anledning av verksamhetsberättelsen hölls under våren. En sådan är numera vedertagen och betraktas som värdefull för att uppmärksamma verksamheten. Under året har fyra delegationsmöten hållits och delegationen har varit företräd vid talmannens samtliga frukostar för delegationspresidierna.

3 Framåtblickande

Insikten om behovet av en ökad pragmatism inom PA-UfM verkar ha befästs under året. Organisationen har sedan i höstas fått observatörsstatus i både IOM och IPU. Fokuseringen på frågor som är centrala för regionen, t. ex. flyktingar, migration och asyl har varit uttalad. Aktuella ämnen som konflikten i Syrien, sommarens kris i Gaza och den nya konstitutionen i Tunisien har tagits upp till diskussion. Även det faktum att man planerar för ett andra toppmöte för medlemsländernas talmän är ett tecken i samma riktning. Vidare tyder översynen av stadgarna liksom avsikten att ta mötesbudgeten i anspråk och förekomsten av ett sekretariat i Bryssel på att man är i färd med att etablera en fastare administrativ struktur.

Inte desto mindre kvarstår exempelvis problemet med dålig framförhållning i möteskalendern. Den bristande dynamiken i samarbetet på regeringssidan har givetvis också negativa effekter. Än värre är dock att utsikterna till en snar demokratisering i spåren av den s.k. arabiska våren på de flesta håll verkar ha gått om intet.

I sitt medskick till efterträdarna föreslog den avgående delegationen att man borde uppmana organisationen till högre konkretion och proaktivitet, snarare än att huvudsakligen vara ett diskussionsforum. Ett led i denna strävan skulle kunna vara att uppmana till samarbete kring mer småskaliga projekt till förmån för att som hitills fokusera på etableringen av en ny bank eller gränsöverskridande satsningar på infrastruktur. Att fortsätta förbättra de administrativa rutinerna ansågs också önskvärt, liksom att sammanträdesformatet utformas så att vissa sakfrågor (t. ex. Mellanösternkonflikten) avhandlas inom ramarna för

en fast procedur i stället för som nu i samtliga utskott. En fråga för det riksdagsinterna arbetet var hur man ska kunna öka delaktigheten i den parlamentariska församlingens verksamhet för de riksdagspartier som inte är representerade i delegationen.

De nyvalda ledamöterna i den svenska delegationen till PA-UfM avser fortsätta att ta en aktiv del i det formella arbetet inom den parlamentariska församlingen. Detta förväntas också, liksom tidigare, utgöra en utgångspunkt för ledamöternas engagemang i riksdagen när det gäller MENA-regionen. Det planeras exempelvis för upprätthållandet av ett aktivt besöksutbyte, liksom för en uppföljning av tidigare resor. Vidare har man ambitionen att fortsätta arrangera seminarier på olika teman och ha möten med olika intressanta aktörer.

4 Den svenska delegationen

Den svenska delegationen till PA-UfM utsågs under den förra mandatperioden av riksdagsstyrelsen och utgjordes av de ordinarie ledamöterna Ulrika Karlsson (M) som delegationsordförande, Kerstin Engle (S) som vice delegationsordförande samt Désirée Pethrus (KD). Ersättare var Ulrik Nilsson (M), Abir Al-Sahlani (C) och Olle Thorell (S).

Efter en ändring i Riksdagsordningen utses PA-UfM-delegationen numera av talmannen efter samråd med gruppledarna. Den nya delegationen utgörs av de ordinarie ledamöterna Olle Thorell (S) som delegationsordförande, Ulrika Karlsson (M) som vice delegationsordförande samt Yasmine Larsson (S). Ersättare är Adnan Dibrani (S), Amir Adan (M) och Kalle Olsson (S).